

De toetscarrousel voor het beoordelen van leren

Onderstaande lijst¹ bevat de meest gebruikte toetsvormen bij beoordeling, toetsing, validering of assessment van 'het geleerde'. Deze lijst is niet uitputtend.

Toetsvorm 1 (digitaal) Portfolio-assessment	
Doel	Een (digitaal) portfolio heeft of kan een aantal doelstellingen hebben: - (Zelf-)beoordelen van de student - Begeleiden van het leerproces van de student - Presenteren van de competenties en competentieontwikkeling van de student
Kenmerken	- Vooruitblik, reflectie en inzichtelijk maken van het leerproces - Authentiek beeld van de student - Ruimte voor individuele profilering van de student - Instrument bij vraaggestuurde curricula: gaat uit van de leerbehoefte van de student - Instrument voor begeleiding en beoordeling - Inhoudelijk en ontwikkelingsgericht - Rijk aan bewijzen van competentie - Interactief en longitudinaal
Functie	Reflectief, summatief en formatief
Ontwerp/design	Student, opleiding en werkveld
Betrokkenen	Student, medestudent, opleiding en werkveld
Feedback	Continu

Toetsvorm 2 Zelfassessment	
Doel	Zelfassessment beoogt: - Vorm te geven aan het documenteren van persoonlijke leerervaringen en resultaten - Reflectie op de persoonlijke waarde van deze ervaringen/resultaten - Eventueel en desgewenst, organiseren van een peer-reflectie op het zelfassessment - De vragen kunnen beantwoorden: Wie ben ik? Wat heb ik zoal in m'n leven gedaan tot dusver? Wat is de waarde van deze ervaringen? - Een raamwerk te bieden voor het opstellen van een persoonlijk actieplan, op basis van het versterkte zelfinzicht in kennen en kunnen en het creëren van nieuw perspectief in de levensbereiken van werk, leren en leven.
Kenmerken	- De toetsvorm kan het startpunt zijn van een assessment-procedure of valideringsassessment, waarbij de eerdere leerervaringen summatief en/of formatief beoordeeld worden met het oog op leerdoelen, loopbaan- of maatschappelijk perspectief - Authentiek beeld schetsen van persoonlijke waarden, kracht & zwakte, passie en missie. - Persoonlijke advertentie: wie ik ben, mijn bekwaamheid en expertise en drijfveren. - Reflectief proces (persoonlijk en/of in groepsverband (in leerteams)) - Mogelijkheid van een gestructureerde aanpak van de toetsvorm in begeleidde sessie - Via portfolioassessment optie tot certificering in persoonlijk loopbaanmanagement
Functie	Reflectief en formatief
Ontwerp/design	Student, andere studenten, portfoliotrainer/-begeleider
Betrokkenen	Trainer/tutor, eventueel een assessor om het persoonlijke actieplan te beoordelen
Feedback	Feedback van trainer, assessor en/of collega studenten op het portfolio en het persoonlijke actieplan van de student

1 Kappe, R. Smits, R & Bekker, E. (2011). *Training-model for assessors of Inholland University*. Amstelveen, ECI.
 Duvekot, R.C. & Geerts, J. (Eds.) (2012.) *Handbook for the assessment and validation of pedagogical competences of adult educators*. Timisoara, IREA/Brumar.
 Duvekot, R.C. & Schuur, C.C.M. (eds.) (2014). *Building Personalized Learning. A handbook for creating a common theoretical background*. Vught, EC-VPL, Series VPL Biennale 3.

Toetsvorm 3 Criteriumgericht interview (CGI)	
<i>Doel</i>	Het beoordelen van competenties via concreet waarneembaar gedrag en/of expliciteren van in het verleden getoond gedrag voor evaluatie van en de reflectie op dat gedrag via een gerichte vraagmethodiek en reflectie van de lerende op leerdoelen/leeruitkomsten. De STARRTT-methode (situatie – taak – actie – resultaat – reflectie – transfer – theorie) leent zich goed voor het articuleren van de reflectie van de lerende.
<i>Kenmerken</i>	- Valide mits gestructureerd en gebaseerd op beroepenanalyse - STARRTT-formulier is ondersteunend (of elke andere vorm van reflectie) - Criteria zijn vooraf aan de student bekend gemaakt - Kwaliteit van interview is sterk afhankelijk van de kwaliteiten van de interviewer
<i>Functie</i>	Summatief en formatief
<i>Ontwerp/design</i>	Opleiding en eventueel student(en)
<i>Betrokkenen</i>	Getrainde interviewers die de STARRTT-methode (en/of andere vormen van reflectie) kunnen toepassen.
<i>Feedback</i>	Vanuit meerdere criteria feedback op handelen en/of competenties van de student

Toetsvorm 4 Meesterproef /afstudeerproject /(eind)scriptie	
<i>Doel</i>	Toetsing van competent zijn op bachelor niveau. Is de student startbekwaam?
<i>Kenmerken</i>	- Taak wordt in een authentiek context uitgevoerd - Student is op de hoogte van de beoordelingssituatie - Zeer realistische manier van beoordelen - In het algemeen is de validiteit relatief hoog - Student krijgt gelegenheid om het competent zijn zelf aan te bewijzen - Arbeidsintensief - Draagt bij aan de doorontwikkeling van het beroep (innovatief vermogen)
<i>Functie</i>	Summatief
<i>Ontwerp/design</i>	Opleiding en student
<i>Betrokkenen</i>	Beoordelaar van de opleiding en zo mogelijk van de werkplek.
<i>Feedback</i>	Eindbeoordeling, die de gecombineerde waardering betreft van de volgende aspecten: in welke mate de student kan functioneren als een zelfstandige professional; in hoeverre de student in staat is het eigen product en zichzelf kritisch te beoordelen.

Toetsvorm 5 Mondeling (onder andere presentatie)	
<i>Doel</i>	Het kunnen presenteren, redeneren en daarover mondeling communiceren en discussiëren over een onderwerp.
<i>Kenmerken</i>	- Zorgen voor betrouwbaarheid: gecertificeerde assessoren - Belangrijke kwaliteit van assessoren is vaardig in CGI (zie toetsvorm 3) - Strikte regels rond afname en procedure vereist - Ondervangen van subjectiviteit - Vooraf bekend wat onderwerp van toetsing is: inhoud, presenteren als vaardigheid of beide - Mondeling kan in samenhang met andere toetsvormen worden afgenomen
<i>Functie</i>	Summatief en formatief
<i>Ontwerp/design</i>	Docententeams en eventueel studenten
<i>Betrokkenen</i>	Assessoren
<i>Feedback</i>	Veelal mondeling direct na afname. Kan ook schriftelijk via rapportage/beoordelingsformulier

Toetsvorm 6	
Vaardigheidstoets	
<i>Doel</i>	De toets controleert of de student over de gewenste vaardigheden beschikt, ofwel kan demonstreren dat bepaalde beroepsvaardigheden correct en adequaat worden uitgevoerd.
<i>Kenmerken</i>	- Training van observatoren vergroot de betrouwbaarheid - Criterialijsten van de beoordeling kunnen meer gedetailleerd of meer globaal van karakter zijn, afhankelijk van het doel van de toetsing - Validiteit over het algemeen voldoende te waarborgen - Duur van de beoordeling moet lang genoeg zijn, dit is een probleem bij de uitvoering - Arbeidsintensief
<i>Functie</i>	Summatief
<i>Ontwerp/design</i>	Docententeams en eventueel werkveld
<i>Betrokkenen</i>	Getrainde assessoren
<i>Feedback</i>	Een cijfer en een mondelinge of schriftelijke toelichting. De feedback kan gegeven worden door de assessoren/docenten, medestudenten en de student zelf (reflectie).

Toetsvorm 7	
Simulatie	
<i>Doel</i>	Metten van één of meerdere competenties in een realistische, gestandaardiseerde situatie
<i>Kenmerken</i>	- Nagebootste reële werkomgeving in rollenspel - Gericht op klantgerichte vaardigheden - Gestandaardiseerde situatie - Benadert de authentieke situatie - Vraagt veel voorbereiding - Verschillende vormen van simulaties: de simulator, de gesprekssimulatie, de computersimulatie en de acteurssimulatie
<i>Functie</i>	Summatief en formatief
<i>Ontwerp/design</i>	Opleidingsdocenten en werkveld
<i>Betrokkenen</i>	Getrainde observatoren die beoordelen via een lijst met beoordelingscriteria
<i>Feedback</i>	Een score die kan worden opgenomen in het portfolio en in een Persoonlijk Ontwikkel Plan (POP) of Actieplan (PAP)

Toetsvorm 8	
Worksample / arbeidsproef	
<i>Doel</i>	Toetsing van competenties (kennis en vaardigheden)
<i>Kenmerken</i>	- Taak wordt in een authentiek context uitgevoerd - Student is op de hoogte van de beoordelingssituatie - Zeer realistische manier van beoordelen - In het algemeen is de validiteit relatief hoog - Hoge acceptatiegraad voor zowel de te beoordelen persoon als voor de beoordelaars - Ontwikkeling is relatief duur - Afname kost veel tijd, waardoor het aantal uit te voeren taken beperkt wordt gehouden. Hierdoor kunnen verkeerde conclusies getrokken worden.
<i>Functie</i>	Summatief en formatief
<i>Ontwerp/design</i>	Opleidingsdocenten en werkveld, eventueel student
<i>Betrokkenen</i>	Beeoordelaar van de opleiding en van de werkplek, eventueel de cliënt of de patiënt
<i>Feedback</i>	Een eindcijfer, dat de gecombineerde waardering betreft van de volgende aspecten: in welke mate de student kan functioneren als een zelfstandige professional; in hoeverre de student in staat is het eigen product kritisch te beoordelen; de kwaliteit van het product van de student en hoe dit op anderen overkomt

Toetsvorm 9 Stationsexamen	
<i>Doel</i>	Toetsvorm waarbij de student aan de hand van diverse gecontroleerde (simulatie)settings een representatieve reeks vaardigheden beheerst en kan uitvoeren en zo mogelijk kort kan antwoorden. De student leert dat vaardigheden een essentieel element vormen van de beroepsvorming. Oefenen daarvan baart kunst. Ook leert de student onder tijdsdruk te werken en binnen een tijdsbestek van 1-2 uur een veelheid aan verschillende vaardigheden uit te voeren. Kennistoetsing (zie hiervoor) kan worden opgenomen in een stationsexamen.
<i>Kenmerken</i>	- Reeks van vaardigheden die de student volgens opdracht uitvoert in een gestelde tijd in een vastgesteld aantal ruimten - Een ruimte heet "station" - De uitgevoerde vaardigheid wordt direct geobserveerd - Een compleet stationsexamen bestaat uit een circuit van meerdere stations (8-12)
<i>Functie</i>	Summatief en formatief
<i>Ontwerp/design</i>	Docenten/toetsontwikkelaars in overleg met het werkveld
<i>Betrokkenen</i>	Elk station wordt de student beoordeeld door een observator. De observator is een getrainde deskundige of een getrainde simulatiepatiënt met een beoordelingsformulier. De beoordelingen worden ingevuld op een scanformulier voor een automatische (of handmatige) verwerking.
<i>Feedback</i>	Beoordeling op een 5-puntsschaal: onvoldoende /matig /voldoende /ruim voldoende /goed
Toetsvorm 10 Casustoets	
<i>Doel</i>	Het beoordelen van het niveau van kennis en vaardigheden van een student via een probleem of gevalsbeschrijving, waarin een beroep wordt gedaan op het probleemoplossende vermogen van de student.
<i>Kenmerken</i>	- Probleem of gevalsbeschrijving, ontleend aan de beroepspraktijk - Generieke competenties worden getoetst - Beroepspecifieke kennis wordt getoetst - Kan onderdeel zijn van een kennistoets of OALT (toetsvorm 12) - Stimuleert multidisciplinair en creatief denken bij de student
<i>Functie</i>	Summatief
<i>Ontwerp/design</i>	Docenten/toetsontwikkelaars via informatie uit het werkveld
<i>Betrokkenen</i>	Docenten/toetsontwikkelaars en eventueel werkveld en/of medestudenten
<i>Feedback</i>	Resultaat, meestal in de vorm van een cijfer. Mogelijk een nabespreking of eindgesprek met toelichting op: kwaliteit van de analyse van de student, kwaliteit van de probleemoplossing, manier van werken van de student.
Toetsvorm 11 Kennistoets	
<i>Doel</i>	Het vaststellen van het niveau van de student van beroeps- en vakgerichte kennis.
<i>Kenmerken</i>	- Verschillende verschijningsvormen: toetsen met gesloten vragen of met open vragen of met een combinatie van beide - Kan zowel via papier als via computer worden afgenomen - Talige toets - Bij grote groepen en gesloten vragen is betrouwbaarheid en validiteit goed in kaart te brengen - Bij gesloten vragen kan het nakijken van de toets automatisch geschieden, biedt dan mogelijkheden voor controle van betrouwbaarheid van de toets - Vaak ter afsluiting van een bepaalde studieperiode afgenomen
<i>Functie</i>	Summatief; heel goed ook formatief in te zetten als oefentoets
<i>Ontwerp/design</i>	Inhoudsdeskundige docenten/toetsontwikkelaars van de opleiding en eventueel studenten of werkveld
<i>Betrokkenen</i>	Docenten/toetsontwikkelaars van de opleiding
<i>Feedback</i>	Resultaat, meestal een cijfer berekend via de goed en fout beantwoorde vragen. Zo mogelijk uitgesplitst naar kennisgebied binnen de toets. Indien geautomatiseerd ook een vergelijking met de resultaten van de overige studenten in de groep.

Toetsvorm 12 Overall-toets (OALT)	
<i>Doel</i>	De overall-toets (OALT) richt zich op vijf competenties en meet in welke mate de student: 1. Een nieuw probleem of aspect van een probleemsituatie kan <i>definiëren</i> door eerder bestudeerde relevante begrippen, modellen of theorieën; 2. Een nieuw probleem kan <i>analyseren</i>; 3. De resultaten van de analyse kan <i>synthetiseren</i>; 4. Mogelijke oplossingen of te nemen beslissingen kan <i>beargumenteren</i>; 5. Oplossingen of beslissingen kan <i>evalueren</i>.
<i>Kenmerken</i>	De OALT is ontwikkeld in een probleemgestuurd curriculum. De OALT meet probleemoplossende vaardigheden en heeft tien karakteristieken (Segers, 2002, p.141): 1. Elke toetsvraag is gebaseerd op, en refereert aan probleemsituaties zoals beschreven in artikelen; de artikelen waarin de probleemsituaties zijn beschreven, zijn verschillend van aard. 2. De toets is gebaseerd op een set van artikelen. 3. De artikelen beschrijven een probleemsituatie in haar totaliteit. 4. De probleemsituaties zijn besproken tijdens de onderwijsgroep bijeenkomsten. 5. Probleemsituaties worden vanuit verschillende disciplines benaderd. 6. De probleemsituaties worden tijdens een zelfstudieperiode bestudeerd. 7. De toetsvragen richten zich op kernaspecten van de probleemsituaties. 8. Zowel gesloten- als de open-vraagvorm wordt gebruikt waarbij beide vraagvormen zich richten op een specifiek beheersingsniveau. 9. De toets heeft een open-boek karakter. 10. De toets wordt door een multidisciplinair team geconstrueerd.
<i>Functie</i>	Summatief
<i>Ontwerp/design</i>	Multidisciplinair team van docenten/ toetsontwikkelaars
<i>Betrokkenen</i>	Multidisciplinair team van docenten/ toetsontwikkelaars; ook mogelijkheden voor co- en peerassessment
<i>Feedback</i>	Resultaat. Studenten geven aan behoefte te hebben aan discussie over de mogelijkheden en beperktheden van het geleerde bij varianten op de probleemtaak.

Toetsvorm 13 Essay	
<i>Doel</i>	Toetsen van kennis, begrip, inzicht en toepassing van kennis.
<i>Kenmerken</i>	- Reproductie van feiten - Leggen van combinaties of toepassingen van kennis - Antwoorden bestaan uit opsommingen, redeneringen, betogen en argumentaties - Antwoordsleutel vereist - Betrouwbaarheid is lastig punt: er zijn vaak meerdere – ondanks antwoordsleutel - interpretaties mogelijk door de beoordelaars - Snelle constructie tegenover lange correctietijd - Talige toets - Breed toepassingsgebied - Student moet zelf antwoorden formuleren
<i>Functie</i>	Summatief
<i>Ontwerp/design</i>	Multidisciplinair team van docenten/toetsontwikkelaars, waar mogelijk onder coördinatie van een toetscommissie
<i>Betrokkenen</i>	Inhoudsdeskundige docenten/toetsontwikkelaars van de opleiding, die deel uitmaken van het multidisciplinair team
<i>Feedback</i>	De toetsuitslag geeft de student inzicht in sterke en zwakke punten door differentiatie in aparte scores.

Toetsvorm 14 360° feedback	
<i>Doel</i>	Het beoordelen van competenties die op de werkplek, in afstudeeropdrachten en projectonderwijs centraal staan. Te denken valt aan sociale en management competenties of aan mondeling communiceren.
<i>Kenmerken</i>	- Directe manier om informatie over gedragscompetenties in te winnen - Inzet van meerdere beoordelaars resulteert in hoge betrouwbaarheid en validiteit - Tijdrovend voor veel betrokkenen - Afhankelijk van goede bedoelingen en discipline van betrokken actoren - Niet bruikbaar voor selectiedoeleinden - Het doet enkel uitspraken over door de student 'getoonde' competenties in de huidige context - Schriftelijke vragenlijst die ingevuld wordt door de student, personen op de werkplek, de stagebegeleider op de werkplek en eventueel ook de stagebegeleider van de onderwijsinstelling
<i>Functie</i>	Summatief, mits is voldaan aan eisen van betrouwbaarheid en validiteit. Deze toets kan ook formatief worden ingezet.
<i>Ontwerp/design</i>	Coach en /of studieloopbaanbegeleider
<i>Betrokkenen</i>	Iedereen die de student (in die situatie) "kent"
<i>Feedback</i>	Vanuit meerdere invalshoeken feedback op handelen en /of competenties van de student.
Toetsvorm 15 Persoonlijkheidstest	
<i>Doel</i>	Inzicht geven in de persoonlijkheid van de student en via portfolio relatie leggen met het beroep waarvoor wordt opgeleid.
<i>Kenmerken</i>	- Voorspellende validiteit voor sommige persoonseigenschappen in specifieke situaties - Gemakkelijk en goedkoop te onderhouden - Risico van bedreiging privacy - Talige test
<i>Functie</i>	Formatief, mag nimmer summatief ingezet worden vanuit ethisch oogpunt
<i>Ontwerp/design</i>	Bestaande en beproefde persoonlijkheidstests Zie onder andere: Bolles, R.N. (2017). <i>Welke kleur heeft jouw parachute?</i> Amsterdam, Nz.
<i>Betrokkenen</i>	De student en eventueel de studieloopbaanbegeleider of coach
<i>Feedback</i>	Inzicht in persoonskenmerken en drijfveren
Toetsvorm 16 Imitatio ludum (imitatiespel) @rdu 2018	
<i>Doel</i>	Feedback organiseren op het handelen in beroepssituaties door middel van het uitnodigen van leerlingen (stage/werkplek), studenten (leerteam) of collega's (werkplek) tot nabootsing van het persoonlijke handelen.
<i>Kenmerken</i>	- Beperkt zich tot reflecteren van anderen op het eigen handelen - Uitvergroten van het persoonlijke handelen ten behoeve van het analyseren van persoonseigenschappen in specifieke situaties - Vereist een veilige context en setting, met wederzijds vertrouwen dat het handelen wel kritisch maar niet negatief wordt nagebootst. - Uitvoering bij voorkeur na afloop van een goed doorlopen stage, afronding van een bepaalde taak of ter afsluiting van een periode - Video-opname is gewenst met het oog op het analyseren van het nagebootste gedrag en verbeteracties te realiseren
<i>Functie</i>	Reflectief
<i>Ontwerp/design</i>	De student i.o.m. coach/mentor/studiebegeleider
<i>Betrokkenen</i>	Afhankelijk van de context: leerlingen, studenten, collega's
<i>Feedback</i>	Inzicht in persoonskenmerken en vanuit meerdere invalshoeken feedback op expliciet/impliciet handelen van de student